

BELEIDSPLAN
STICHTING COLLECTIEVE MAROR-GELDEN NEDERLAND
Herziene versie 22 september 2020

Beleidsplan zoals genoemd in artikel 4, lid 5 van het Uitkeringsreglement Stichting Collectieve Maror-gelden Nederland.

Inleiding

Dit beleidsplan is oorspronkelijk gebaseerd op het Eindrapport Stuurgroep Collectieve Maror-gelden d.d. 22 augustus 2002, zoals goedgekeurd door het Centraal Joods Overleg Externe Belangen (CJO) en het Platform Infrastructuur Nederland (PIN), en is gewijzigd naar aanleiding het advies van de Adviescommissie COM-CJO¹, Herziening beleid en werkwijze COM 25 juni 2014: Naar een duurzame Joodse Infrastructuur.

Dit beleidsplan bestaat uit zeven paragrafen.

- §1 Uitgangspunten
- §2 Prioriteiten
- §3 Uitkeringsvereisten
- §4 Beoordelingscriteria
- §5 Sectoroewijzingen
- §6 Budgetten
- §7 Sectoraal beleid

§1 Uitgangspunten voor de verdeling van de Collectieve Maror-gelden

Een aantal gedachten ligt ten grondslag aan de verdeling van de Collectieve Maror-gelden:

- *Continuïteit van de Joodse gemeenschap*

De continuïteit van de Joodse gemeenschap staat centraal bij de aanwending van de Maror-gelden. Alle activiteiten zullen aan het continuïteitsbeginsel worden getoetst.

- *Versterking infrastructuur*

Binnen de Joodse infrastructuur bestaat een aantal kernfuncties waarzonder een Joodse

¹ Voorzitter Evert van den Bergh, leden: Jaap Fransman, David Goudsmit, Michael Minco, Ron van der Wieken.

gemeenschap niet levensvatbaar is. Versterking van de infrastructuur in deze zin vormt het belangrijkste maar niet uitsluitende doel bij de besteding van de te verdelen gelden.

- *Activiteiten voor ongebondenen*

Maror-gelden zijn eveneens bestemd voor activiteiten gericht op een brede groep van ongebondenen.

- *De behoefte centraal*

Bij besluitvorming over verdeling van middelen is de behoefte van de Joodse gemeenschap richtinggevend.

COM zal periodiek (laten) beoordelen of de uitgangspunten aanpassing behoeven.

§2 Prioriteiten bij het uitkeringsbeleid

Niet alle denkbare activiteiten dragen in even sterke mate bij aan het realiseren van de toekomst van de Joodse gemeenschap in Nederland. Bij het toekennen van uitkeringen gelden, in willekeurige volgorde, de volgende prioriteiten:

- *Vergroting van (het gevoel van) veiligheid*

De financiering van voorzieningen die naar het oordeel van COM in aanzienlijke mate bijdragen aan het waarborgen van de veiligheid - dan wel het gevoel van veiligheid - van individuen die deel uitmaken van de Joodse gemeenschap in de breedst mogelijke zin van het woord.

- *Joods onderwijs*

Joods onderwijs, in het bijzonder aan jongeren – zowel formeel op Joodse dagscholen of op andere wijze georganiseerd, als informeel via jeugd- en jongerenorganisaties – werkt assimilatiebestrijdend en daarmee continuïteitsbevorderend. Hetzelfde geldt voor permanente Joodse educatie.

- *Uitbreiding van contactmogelijkheden*

Ruim de helft van de Joodse populatie voelt zich eenzaam. Het organiseren van laagdrempelige activiteiten waarbij ontmoetingsmogelijkheden worden gecreëerd is daarom van groot belang.

- *Bevorderen van de Joodse partnerkeuze*

Uit onderzoek is gebleken dat een huwelijk met een Joodse partner wordt geprefereerd,

omdat dit als een voorwaarde voor de continuïteit van een Joodse levensstijl en voor het voortbestaan van de Joodse gemeenschap wordt gezien. In het kader van de vrijheid van gezinsvorming dient de mogelijkheid tot het maken van de geprefereerde keuze daarom gestimuleerd te worden. Een voorbeeld: (sociale) activiteiten voor specifieke leeftijdsgroepen.

- *Religieuze voorzieningen*

Leden van de Joodse kerkgenootschappen vormen verreweg de grootste groep georganiseerden. Daarnaast maken vele andere personen om diverse redenen gebruik van religieuze voorzieningen.

- *Bestrijding van antisemitisme*

Velen beschouwen antisemitisme in Nederland als bedreigend. Signalering en bestrijding ervan is gewenst.

- *Informatieverschaffing over Israël*

De grote meerderheid van de Nederlandse Joden voelt een speciale verbondenheid met Israël. Er is in niet-Joodse kring veelvuldig onbegrip voor Israël's situatie. Ondersteuning van informatievoorziening en meningsvorming over Israël wordt breed gedragen.

- *Spreiding van activiteiten over Nederland*

Gespreid over Nederland wonen Joden voor wie de afstand tot beschikbare voorzieningen een reëel probleem is, dan wel een oorzaak voor afnemende binding met het jodendom. Dit probleem vereist speciale aandacht.

- *Activiteiten t.b.v. Israëli's in Nederland*

In Nederland wonen Israëli's, waaronder een hoog percentage jongeren. Ter voorkoming van assimilatie is een eigen aanbod op sociaal-cultureel gebied en onderwijs wenselijk.

Ook activiteiten die vallen onder prioriteiten worden slechts gesubsidieerd indien zij voldoen aan de uitkeringsvereisten in §3, terwijl zij tevens zullen worden getoetst aan de beoordelingscriteria in §4.

COM zal periodiek (laten) beoordelen of de prioriteiten aanpassing behoeven.

§3 Uitkeringsvereisten

In het uitkeringsreglement zijn als vereisten resp. belemmeringen om voor een uitkering in aanmerking te komen de volgende zaken opgenomen:

- *Rechtspersoonlijkheid*

Voor een uitkering komen in aanmerking niet op winst gerichte instellingen / organisaties met een privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid in de zin van artikel 2:3 BW (hieronder vallen stichtingen, verenigingen) alsmede kerkgenootschappen en hun zelfstandige onderdelen, en de zelfstandige onderdelen van deze zelfstandige onderdelen in de zin van artikel 2:2 lid 1 BW, maar niet individuen.

- *Activiteiten karakter*

Activiteiten worden gesubsidieerd. In het uitkeringsreglement wordt een activiteit omschreven als een 'activiteit of investering ten behoeve waarvan een uitkering wordt aangevraagd'. Vaak zal het gaan om iets nieuws. Echter, ook voor bestaande niet-kostendekkende activiteiten kunnen uit de Maror-gelden uitkeringen worden verleend.

- *Geen vervanging van normale inkomsten*

Uitkeringen dienen niet ter vervanging van de reguliere inkomstenstroom van een aanvrager, behalve als er buiten de verantwoordelijkheid van de aanvrager sprake is van uitblijven van de reguliere inkomsten.

- *Geen tekorten of schulden uit het verleden*

Een uitkering wordt niet verleend ter dekking van tekorten of schulden van een aanvrager uit het verleden. Het gaat om in de toekomst uit te voeren activiteiten. Een organisatie of instelling kan niet voor het tekort op zijn totale resultatenrekening een subsidie aanvragen.

- *Uitvoering in Nederland*

De activiteit moet worden uitgevoerd in Nederland, althans zijn gericht op Nederlandse ingezetenen.

- *Ten behoeve van de Nederlands-Joodse gemeenschap*

Het gaat om een activiteit ten behoeve van de Nederlands-Joodse gemeenschap. Het zal geregeld voorkomen dat van bepaalde activiteiten waar een uitkering voor wordt aangevraagd zowel Joden als niet-Joden, individueel of groepsgewijze profiteren. Essentieel is dat het gaat om een Joods belang.

§4 Beoordelingscriteria

In het uitkeringsreglement worden verschillende beoordelingscriteria genoemd voor acceptatie dan wel afwijzing van een activiteit. Hieronder volgt in willekeurige volgorde een korte uitwerking van de betreffende punten.

- *De doelstelling van de activiteit*

De activiteit zal worden getoetst aan de uitgangspunten voor de verdeling en aan de prioriteiten voor het uitkeringsbeleid.

- *Medefinanciering door derden*

De mate waarin sprake is van medefinanciering van de activiteit door andere organisaties dan de aanvrager. Gezien de beperktheid van het totaal aan uit te keren middelen kan het in het bijzonder bij omvangrijke activiteiten eenvoudiger worden een uitkering toe te kennen indien andere fondsen dat ook doen.

- *Medefinanciering door de aanvrager*

De mate waarin sprake is van medefinanciering van de activiteit door de aanvrager dan wel door deelnemers/gebruikers.

Het geven van een eigen bijdrage aan de activiteit door de aanvrager zelf vormt een indicatie voor het belang dat de aanvrager hecht aan de uitvoering van de activiteit. Hierbij dient ook gedacht te worden aan wat door afnemers voor de door de activiteit gegenereerde diensten wordt betaald. Uiteraard zal hierbij de totale financiële situatie van de aanvrager worden betrokken, in het bijzonder ook de omvang van het eigen vermogen.

- *De slagingskans van de activiteit*

Het bestuur zal zich een oordeel trachten te vormen over de mogelijkheden van de aanvrager de activiteit tot een goed einde te brengen. Wanneer er sprake is van een geringe medefinanciering door derden en een kleine eigen bijdrage van de aanvrager, terwijl er uit de Maror-fondsen slechts een bescheiden bijdrage aan de betreffende activiteit mogelijk is, kan dat aanleiding vormen om in het geheel niet tot een uitkering over te gaan.

- *Het bereik van de activiteit gerelateerd aan de daaraan verbonden kosten*

Hoeveel personen hebben profijt bij de activiteit in relatie tot de kosten ervan. Hoe is de verhouding tussen activiteit of investering en kosten. Het gaat hier om het realiteitsgehalte van een activiteit.

- *De locatie van de activiteit*

Bij activiteiten die een bijdrage aan de infrastructuur vormen zal in het algemeen aan een locatie waar veel leden van de doelgroep in de nabijheid wonen de voorkeur worden gegeven. Omgekeerd, als uit onderzoek blijkt dat voor bepaalde activiteiten in een in Joods opzicht relatief dun bevolkte regio (de mediene) gebrek aan aanbod is, kan dat voor het bestuur reden zijn om een uitkering te verstrekken, terwijl een zelfde activiteit op een andere locatie niet zal worden gefinancierd. In feite zal de verhouding bereik - locatie een rol spelen.

- *De aan activiteiten verbonden kosten in relatie tot de maximaal in een uitkeringsronde te verlenen bedragen*

Activiteiten die beslag leggen op een relatief groot deel van de in een bepaalde uitkeringsronde beschikbare middelen zullen kritisch worden bekeken omdat zij relatief veel ruimte voor de subsidiëring van andere activiteiten wegnemen. Ook eventuele andere aanvragen van een aanvrager in dezelfde ronde kunnen een rol spelen bij de beoordeling van een activiteit.

- *De waarborging van de continuïteit van de aanvrager*

De continuïteit van een aanvrager kan door het uitvoeren van een omvangrijke activiteit of investering in gevaar komen. Zal het mogelijk zijn de jaarlijkse kosten die uit de investering voortkomen op te brengen? Zullen de deelname aan de activiteit of de investering en de daarmee gepaard gaande inkomsten aan de verwachtingen voldoen? Wanneer het bestuur hieraan twijfelt, kan het al of niet voor rekening van de Maror-stichtingen een haalbaarheidsonderzoek laten uitvoeren.

§5 Sectortoewijzingen

- *Sectoren*

Activiteiten van aanvragende organisaties zullen worden ingedeeld in sectoren. In navolging van de in het Eindrapport gevolgde systematiek zullen activiteiten van een organisatie, die bij meerdere sectoren ondergebracht kunnen worden, over het algemeen worden ingedeeld bij de hoofdactiviteit van de aanvragende organisatie.

Onderscheiden worden de sectoren: cultuur; media; onderwijs en educatie; religie; welzijn; jongeren; zorg; externe belangen en herinnering.

Het bestuur van COM kan een activiteit als 'sectoroverschrijdend' aanmerken. (Zie hierna onder 'Budget Bijzondere Doeleinden'.)

§6 Budgetten

Er zijn twee budgetten:

- Budget lopende en nieuwe activiteiten / investeringen
- Budget Bijzondere Doeleinden

Budget lopende en nieuwe activiteiten

Uitkeringen gedurende een eindig aantal jaren (schatting: tot 2030) van plm. € 1.7 miljoen per kalenderjaar. Aanvragen in een kalenderjaar komen ten laste van het budget van dat jaar. Aanvragen kunnen doorlopend worden ingediend. Het bestuur neemt over aanvragen in principe binnen 3 maanden een besluit.

Het overschot van het budget per 31 december wordt toegevoegd aan het vermogen.

- *Looptijd*

Men kan een aanvraag doen op het moment dat het nodig is en krijgt snel uitsluitel. Aanvragen voor de toekomst (reserveren) is dus niet nodig. Aanvragen voor de toekomst legt bovendien beslag op het budget op een moment dat het niet nodig is en benadeelt daarmee andere aanvragers.

Activiteiten mogen in het algemeen een looptijd van niet meer dan een jaar hebben. Er zijn twee uitzonderingen: 1. als met een meerjarige activiteit (bijvoorbeeld een cursus) een subsidievraag van minder dan € 5.000 gemoeid is; 2. als uit onderbouwing de noodzaak van een langere looptijd blijkt. In deze twee gevallen is de maximale looptijd 3 jaar.

Als de activiteit na de toekenning niet tijdig start vervalt de toekenning. Er kan dan niet opnieuw voor hetzelfde worden aangevraagd. Gaat het om een doorlopende activiteit (bijvoorbeeld jaarlijkse cursus) dan kan voor die activiteit pas weer worden aangevraagd na de termijn die werd aangevraagd in het vervallen besluit.

Uitstel van het begin is in principe niet mogelijk, behalve als het bestuur van COM zwaarwegende omstandigheden aan de zijde van aanvrager constateert. Het bestuur kan dan 3 maanden uitstel geven. Het bestuur is hierin terughoudend.

Eenzelfde principe geldt ten aanzien van verlenging van de looptijd; het bestuur van COM kan in geval van zwaarwegende omstandigheden aan de zijde van aanvrager maximaal 1 jaar uitloop van de looptijd toestaan. Het bestuur is ook hierin terughoudend.

- *Sectorpercentages en -bedragen*

Aan iedere sector is bij herziening van dit Beleidsplan een bepaald percentage van het voor verdeling beschikbare bedrag toegekend, gelijk aan de tot de herziening geldende percentages.

De percentages zijn opgenomen in de volgende tabel:

	uitkering in %	sectoraal bedrag in €
Cultuur	16,5	280.500
Media	5,7	96.900
Onderwijs	11,6	197.200
Religie	25,1	426.700
Welzijn	12,7	215.900
Jongeren	9	153.000
Zorg	3,7	62.900
Externe belangen	15	255.000
Herinnering	0,7	11.900
Totaal	100	1.700.000

- *Dynamisering sectorbudgetten*

Het dynamiseren van de sectorbudgetten vindt plaats op basis van onderbesteding. Bij minder dan 5% onderbesteding van het sectorbudget kan het budget het volgend jaar stijgen als andere sectoren onder besteed hebben. Bij 5% of meer onderbesteding vindt het volgende jaar een korting plaats volgens de volgende staffels:

Onderbesteding	% korting
0-5%	0%
5-10%	3%
10-15%	5%
15-20%	8%
20-25%	10%
≥25%	12%

De volgende uitgangspunten gelden:

- het budget voor de sector Herinnering is wegens de geringe omvang niet dynamisch;
- herverdeling vindt na iedere ronde plaats, tenzij in alle sectoren sprake is van onderbesteding;
- per 1 januari wordt een concept-budgettenoverzicht opgesteld gebaseerd op de uitkeringscijfers van het voorgaande jaar per 1 december. Als in een sector meer dan 95% van het budget is gebruikt blijft het budget van de sector in het concept-budgettenoverzicht gelijk aan het voorgaande jaar en als minder is gebruikt wordt het budget in het concept-budgettenoverzicht op 88% van het voorgaande budget gesteld. Uiterlijk 30 april wordt het definitieve budgettenoverzicht vastgesteld gebaseerd op de definitieve uitkeringscijfers van het voorgaande jaar;

- herverdeling over de sectoren met minder dan 5% onderbesteding vindt plaats o.b.v. de onderlinge verhoudingen zoals uitgedrukt in de sectorpercentages die golden per 1 mei van het voorgaande jaar;
- het budget voor een sector kan nooit meer dan 12% stijgen;
- het budget voor een sector kan nooit meer bedragen dan een derde van het totaal beschikbare bedrag;
- als wegens begrenzing zoals in de twee voorgaande gevallen beschreven minder stijging kan plaatsvinden dan op basis van door onderbesteding beschikbaar gekomen budget mogelijk is, zal het werkelijke totaalbedrag waarmee sectoren kunnen worden verhoogd op de sectoren waar onderbesteding plaatsvond in mindering worden gebracht naar rato van hun staffelpercentage;
- na herverdeling ontstaat een nieuwe sectorpercentage-indeling;
- op het moment dat in een sector het punt is bereikt dat de aanvraag die aan de beurt is niet toegekend kan worden wegens budgettekort dan wordt voor die sector de ronde gesloten. Als er na sluiting van een sector budgetoverschot is, wordt deze sector behandeld als een sector met minder dan 5% onderbesteding.

Budget Bijzondere Doeleinden

Het bestuur van COM heeft de bevoegdheid al dan niet op eigen initiatief een door haar te bepalen bedrag voor bijzondere doeleinden toe te wijzen.

Het budget voor Bijzondere doeleinden kan worden ingezet voor:

- *Innovatieve activiteiten*

Dit betreft activiteiten die door de Joodse gemeenschap in Nederland nog niet eerder op touw gezet zijn. De betreffende activiteiten hebben een hoger risicogehalte dan de gebruikelijke activiteiten.

- *Startsubsidies*

Dit betreft subsidies voor activiteiten waarvan de in §4 genoemde slagingskans vooralsnog als onvoldoende wordt beoordeeld.

- *Onderzoek*

Dit betreft een haalbaarheids- of marktonderzoek naar een activiteit waarvoor het vooralsnog niet duidelijk is of het voldoet aan de beoordelingscriteria in §4, dan wel dat er voldoende vraag naar de door de activiteit gegenereerde activiteiten is.

- *Noodvoorzieningen*

Dit betreft een buffer voor het geval dat door onvoorziene omstandigheden op korte termijn een subsidie moet worden verstrekt waar op dat moment binnen de sectorale

mogelijkheden geen middelen meer voor beschikbaar zijn. Hiermee kan de tijd overbrugd worden die nodig is om dit beleidsplan te wijzigen.

- *Sectoroverschrijdende activiteiten*

Voorbeelden zijn kadertraining voor bestuurders en medewerkers van instellingen en organisaties; een campagne om vrijwilligerswerk te stimuleren; collectief vermogensbeheer; onderzoek naar het benutten van Nederlandse of internationale subsidiemogelijkheden door Joodse instellingen in Nederland; vergelijkend onderzoek naar het aanbod van Joodse activiteiten in diverse landen en nadere analyse van bij de enquête door de stuurgroep beschikbaar gekomen gegevens.

- *Leningen en garanties*

- *Herstructurering*

Dit betreft aanvragen die er op gericht zijn de Nederlands-Joodse infrastructuur te versterken. Doel van dergelijke aanvragen moet zijn een Joodse organisatie proactief zelfredzaam en financieel en/of organisatorisch gezond te maken. Aanvragen kunnen implementatie van oplossingen inhouden.

§7 Sectoraal beleid

Na confrontatie van vraag en aanbod binnen de Joodse gemeenschap in Nederland zijn in het Eindrapport conclusies per sector geformuleerd in de vorm van richtlijnen voor het in de eerstkomende jaren te voeren uitkeringsbeleid in algemene zin.

Bij de beslissing over het al dan niet toewijzen van een uitkering voor een individuele activiteit in een bepaalde sector dient de totale situatie binnen een sector in aanmerking te worden genomen.

Hieronder worden enkele aandachtspunten voor iedere sector weergegeven.

- *Cultuur*

- Musea en bibliotheken hebben een educatieve functie. Zij zijn niet alleen uit het oogpunt van cultuurbehoud, maar ook voor de kwaliteit van de Joodse samenleving van belang.
- Laagdrempelige activiteiten in deze sector hebben zowel een culturele als een sociale functie in die zin, dat ze een ontmoetingsplaats kunnen vormen voor eenzamen en alleenstaanden, ouderen en personen op zoek naar een Joodse partner.
- Er is behoefte aan culturele activiteiten voor Israëli's.

- *Media*
 - Joodse landelijke periodieken, t.v. en websites hebben door hun laagdrempelige karakter en goede spreiding een educatieve en informatieve functie.
- *Onderwijs en educatie*
 - Joods dagonderwijs draagt bij aan de continuïteit van de Joodse gemeenschap.
 - Sjoa-educatie voor Joodse jongeren kan hier de aandacht krijgen.
 - Educatieve activiteiten via het web vormen een laagdrempelige vorm van onderwijs met een goede spreiding.
 - Voor de omvang van de verstrekking van subsidies aan verschillende activiteiten voor Joodse permanente educatie vormt het te verwachten aantal deelnemers aan iedere activiteit een belangrijke factor.
- *Religie*
 - Een grotere groep dan de leden van de Joodse kerkgenootschappen maakt gebruik van door de g' dsdienstige sector gegenereerde activiteiten.
 - Bij de toewijzing van uitkeringen aan kerkgenootschappen is de verhouding tussen hun ledentallen een factor.
 - Joodse gemeenten vervullen naast hun religieuze functie een rol bij het verzorgen van Joods onderwijs en sociaal-culturele activiteiten.
- *Welzijn*
 - Joodse ontmoetingsplaatsen zoals cafés zijn laagdrempelige voorzieningen voor het leggen van contacten. Relatief veel niet-georganiseerde joden kunnen hierdoor worden bereikt.
 - Joodse huwelijksbemiddeling draagt bij aan de continuïteit van de Joodse gemeenschap.
 - Al dan niet gezamenlijk herdenken van de Sjoa, ook buiten de randstad.
 - Sport en recreatie hebben een contactfunctie.
- *Jongeren*
 - Activiteiten voor Joodse jongeren in het buitenland kunnen als voorbeeld dienen voor nieuwe initiatieven in Nederland.
 - Laagdrempelig aanbod voor Israëlische jeugd in Nederland.
 - Huisvesting voor Joodse jongeren. Hierbij kan een studie naar het totale aanbod van Joodse huisvesting van Groot-Amsterdam extra inzichten opleveren.
 - Verblijf gedurende enige tijd in Israël na beëindiging van de middelbare school kan de Joodse identiteit versterken en de verbondenheid met Israël versterken.

- *Zorg*
 - Gezien de relatie tussen het aantal personen dat van intramurale zorg gebruik maakt en de omvang van de kosten, zullen bouwprojecten met voorzichtigheid worden beoordeeld. Intensief overleg met het kleine aantal aanbieders is raadzaam.
 - Een meerderheid van de zorginstellingen beschikt over een aanzienlijk eigen vermogen, terwijl er daarnaast relatief omvangrijke fondsen voor deze sector aanwezig zijn. Afstemming tussen beleid tussen COM en de diverse fondsen is gewenst.

- *Externe belangen*
 - Meer dan welke sector dan ook behartigt deze sector de belangen van de gehele Joodse populatie, georganiseerd of ongebonden.
 - Uitbreiding van informatie over Israël, gezien de huidige politieke situatie in het Midden-Oosten.
 - Signalering en bestrijding van antisemitisme dienen aandacht te krijgen.
 - Behartiging van de veiligheidsnoden van de gemeenschap en in stand houding van een goede infrastructuur op het gebied van veiligheid.

- *Herinnering*
 - Het is voor de Joodse gemeenschap van belang de herinnering aan de Sjoa levend te houden, onder meer door het steunen van ten minste één centraal gelegen nationaal monument met een specifiek Joods karakter en een educatieve functie.
 - Bijdrage aan de instandhouding van instellingen en monumenten die gericht zijn op herinnering aan de Sjoa.
 - Restauratie van voormalige synagogen en niet meer in gebruik zijnde Joodse begraafplaatsen dragen relatief weinig bij aan de continuïteit van de Joodse gemeenschap.

Dit beleidsplan is goedgekeurd door de Gemeenschapsraad en vastgesteld door het bestuur van Stichting Collectieve Maror-gelden Nederland op 22 september 2020. Het vervangt de eerdere versie van het beleidsplan zoals vastgesteld door het bestuur in zijn vergadering van 21 november 2017.